

Seminář na téma „Volební právo a volební systémy“ v Bonnu

Ve dnech 5. – 7. února 1995 proběhl v Thomasbergu u Bonnu ve školicím středisku Německého úřednického svazu (BISOWE des DBB – Bildungsdienst, Sozialwerk und Akademie des Deutschen Beamtentums) seminář (označený jako workshop) na téma „Volební právo a volební systémy“, které spolu s uvedeným Svazem zajišťovalo Spolkové ministerstvo vnitra a Ministerstva vnitra ČR (civilně správní úsek). Díky poslední uvedené instituci jsem se měl možnost této užitečné akce zúčastnit. Výklad německých účastníků a společná diskuse k jednotlivým otázkám, které velmi často byly oněmi příslovečnými otázkami „společného zájmu“ byl obecně orientován na následující témata.

Prof. dr. Harald Hofmann z Vysoké školy pro veřejnou správu (Fachhochschule für öffentliches Verwaltung Nordrhein–Westfalen) referoval o nové úpravě obecních voleb v Severním Porýní–Vestfálsku. Formě „workshopu“ odpovídalo, že jeho výklad byl často přerušován dotazy a poznámkami jednotlivých účastníků, čímž byl jeho záběr dále prohlubován. Velká pozornost se soustředila na otázku reformy volebního a obecního práva v této spolkové zemi, v jejímž důsledku budou v roce 1999 probíhat volby starostů, primátorů a okresních radů přímo voliči. Dále se hodně diskutovala otázka volební kampaně, jejích pravidel a financování, povahy volebních orgánů, problematika nastupování náhradníků a v této souvislosti i u nás častého jevu destrukce čerstvě zvoleného zastupitelstva odstoupením více než jedné třetiny jeho členů. Pro německé účastníky to bylo dosti nepochopitelné. Stanovisko, že jde o věc politické kultury však nebylo jednoznačně akceptováno. Závěry diskuse se více klonily k přijetí takové právní úpravy, která tyto postupy vyloučí. Osobně jsem se stavěl spíše za zakotvení zásady poměrného zastoupení v obecní radě, než pro snížení hranice nových voleb až na pokles členů zastupitelstva na polovinu původního počtu (ztráta schopnosti usnášet se). To by sice zčásti eliminovalo možnost destrukce zastupitelstva

vých účastníků, čímž byl jeho záběr dále prohlubován. Velká pozornost se soustředila na otázku reformy volebního a obecního práva v této spolkové zemi, v jejímž důsledku budou v roce 1999 probíhat volby starostů, primátorů a okresních radů přímo voliči. Dále se hodně diskutovala otázka volební kampaně, jejích pravidel a financování, povahy volebních orgánů, problematika nastupování náhradníků a v této souvislosti i u nás častého jevu destrukce čerstvě zvoleného zastupitelstva odstoupením více než jedné třetiny jeho členů. Pro německé účastníky to bylo dosti nepochopitelné. Stanovisko, že jde o věc politické kultury však nebylo jednoznačně akceptováno. Závěry diskuse se více klonily k přijetí takové právní úpravy, která tyto postupy vyloučí. Osobně jsem se stavěl spíše za zakotvení zásady poměrného zastoupení v obecní radě, než pro snížení hranice nových voleb až na pokles členů zastupitelstva na polovinu původního počtu (ztráta schopnosti usnášet se). To by sice zčásti eliminovalo možnost destrukce zastupitelstva

telstva, ale neodstranilo by to hlavní její důvod, který spočívá v pocitu nespravedlnosti z důvodu nerespektování rozložení sil ve voličstvu a zastupitelstvu popřením zásady ochrany menšiny při sestavování rady.

Další hlavní referent prof.dr. Arnulf Schmitt-Kammler z právnické fakulty Univerzity v Kolíně nad Rýnem referoval o základních problémech voleb do Bundestagu a dále podal nástin dalšího nového zákona pro obecní volby z roku 1994, a to z Bavorska. Zejména k poslednímu problému se rozpoutala chvílemi bouřlivá diskuse, neboť bavorský zákon i ve své současné podobě (s výjimkou možnosti kumulace hlasů na jednoho kandidáta, možnosti současné volby též kandidátky jako celku i kandidátů na ní uvedených a použití d'Hondtova systému) je velmi blízký našemu zákonu pro volby do obecních zastupitelstev. Naše čtyřleté zkušenosti v tomto směru modifikovaly některé pochybnosti německých účastníků.

Ve svém úvodním vystoupení jsem se věnoval problematice vývoje a současného stavu našeho volebního práva a možností dalšího vývoje na tomto úseku. V průběhu jednání se ukázalo, že řada informací je zajímavá i pro německé účastníky a představuje pro ně podnět k dalšímu řešení. Souvisí to s tím, že u nás jsme si museli před pěti lety postavit řadu otázek, jejichž řešení je pro Němce samozřejmostí, ale jak se v diskusi ukázalo (např. v případě postavení volebních or-

gánů), je třeba se k nim znovu vracet. Německou stranu nezajímala jen vlastní právní úprava, nýbrž i naše praktické zkušenosti s její aplikací a rovněž otázka soudní kontroly voleb a aktuální soudní řízení, která u nás v této oblasti probíhala u krajských soudů (v SRN to řeší správní soudy) a nyní u Ústavního soudu.

Na závěr bych rád fakultní veřejnost upozornil na další zajímavou věc, se kterou jsem se v Bonnu setkal. Spolkové ministerstvo vnitra má ve svém rozpočtu pro tento rok sumu 300 milionů marek na pomoc při vzdělávání pracovníků veřejné správy v zemích střední a východní Evropy. Snad při této příležitosti nezapadla má informace o tom, že příprava těchto pracovníků neprobíhá jen ve vzdělávacím středisku Ministerstva vnitra v Benešově u Prahy, nýbrž že na naší fakultě probíhá dokonce bakalářské studium v oboru místní správy. Doufejme, že postavení a další osud tohoto studia se co nejdříve vyjasní tak, aby bylo možno navázané kontakty proměnit do konkrétní podoby spolupráce s našimi možnými zahraničními partnery nejen v SRN, nýbrž i v Rakousku, kde rovněž existuje obdobná instituce. Nutno konstatovat, že výuka na zmíněné Vysoké škole pro veřejnou správu má vysokou úroveň, je zaměřena nejen teoreticky, nýbrž i prakticky. Tato škola má zhruba 900 externích učitelů, kteří působí současně jako školité na praktických pracovištích.